

Svensk-franskt seminarium om "TECHNOLOGY FORESIGHT"

14/12-2005, Stockholm

Arrangörer

Utbildnings- och kulturdepartementet, Näringsdepartementet, VINNOVA (Verket för innovations-system), Franska ambassaden i Sverige och Svensk-franska forskningsföreningen (AFSR).

Deltagare

Seminarieriet samlade ett fyrtiotal deltagare från olika svenska och franska forskningsorganisationer.

Målsättning

Under seminariet presenterades två framtidsstudier som nyligen genomförts i Frankrike och Sverige samt EU-projektet EraNET ForSociety. Syftet var att skapa diskussion om målsättningar, synsätt och erfarenheter från dessa studier som underlag för forskningspolitiska överväganden.

Diskussioner

Efter några inledande ord av Olof Sandberg från Näringsdepartementet talade statssekreteraren vid Utbildnings- och kulturdepartementet, Kerstin Eliasson, om den vikt hon tillmätte det svensk-franska samarbetet, såväl på det bilaterala planet som på EU-nivå. Kerstin Eliasson erinrade om reformen av det svenska forskningssystemet 2001 som ledde till en ny organisation, där Vetenskapsrådet (VR) inrättades som ansvarig myndighet för den externfinansierade grundforskningen och den nya myndigheten VINNOVA fick ansvar för stöd och samordning av FoU med inriktning på teknologisk utveckling och innovation.

Denis Randet, generaldirektör för ANRT, presenterade därefter uppläggningsen av och slutsatserna från det franska projektet FutuRIS. De trendframskrivningar som gjorts visade att Frankrike fortfarande står alltför långt från målsättningen att avsätta 3% av BNP till FoU år 2010, för att detta mål skulle uppnås inom utsatt tid. De problem som finns i den franska forskningsorganisationen och dess brist på synlighet i internationella sammanhang utgjorde enligt Denis Randet en stor utmaning för landets tillväxt.

Michel Gaillard från franska forskningsministeriet fortsatte med en presentation av den nya forskningspolitiska propositionen, *Pacte pour la recherche* (En pakt för forskningen), som presenterades av regeringen den 23 november 2005. Han redogjorde för propositionens sex mål och de åtgärder som föreslagits för att vitalisera den franska forskningen och nå de ambitiösa målen. Man har bland annat inrättat en forskningsberedning på högsta nivå, *Haut Conseil de la Science et de la Technologie*, och nya myndigheter med ansvar för finansiering och utvärdering av FoU-projekt inom grundforskning och teknologisk utveckling.

Per Eriksson, generaldirektör för VINNOVA, förklarade vikten av att ett "litet" land som Sverige tar ställning till vilka FoU-områden som ska prioriteras. Han presenterade den strategi som tagits fram inom VINNOVA, som bygger dels på regeringens instruktioner och andra uppdrag, dels på resultaten från "Teknisk framsyn" och dels på olika dokument från EU.

Lennart Lübeck presenterade den svenska framtidsstudien Teknisk framsyn (TF) som genomförts i två steg. Den första etappen (1998-2001) syftade till att ringa in svenska styrkeområden med utgångspunkt från företagens och organisationernas framtidsbilder. Etapp två (2003-2004) avsåg att identifiera prioriterade forskningsområden samt svagheter och brister i det svenska innovationssystemet, som underlag för en debatt om tekniska utmaningar och prioriteringar på längre sikt. Slutrapporten från den andra etappen sammanfattas dock med konstaterandet att den tekniska framtidsbilden måste sättas in i en mer allmän diskussion om samhällets utveckling och de problem som den tekniska utvecklingen kan medföra i det framtida samhället.

Pierre-Yves Mauguen vidgade diskussionen till Europa genom en presentation av projektet EraNET ForSociety. Projektet inleddes 2004 som en samordningsaktivitet inom programmet ERA-Net (European Research Area-Network) och syftar till att utveckla metoderna för framtidsstudier genom en sammanställning av metoder och erfarenheter från 15 medlemsländer samt insatser för att främja ett erfarenhetsutbyte och dialog mellan medlemsländerna.

Erik Sandewall tog upp problemet med tidsaspekten när det gäller de stora forskningsutmaningarna, på till exempel inom området informations- och kommunikationsteknik. Han hänvisade till sin erfarenhet som EU-expert och reste frågan om hur man kan tillgodose behovet av expertis när det gäller beslut, vars verkningar framträder först efter mycket lång tid, exempelvis inom försvarsområdet.

I den allmänna diskussionen efter presentationerna framträdde två tankelinjer för fortsatta diskussioner. Dels konstaterades att de framtidsstudier som presenterats haft olika metodologiska och kulturella utgångspunkter och att de representerade skilda traditioner. Dels framhölls vikten av att man i framtidsstudierna integrerar en analys av samhällets behov och av den allmänna opinionen, som centrala element för den forskningspolitiska analysen.

Olof Sandberg avslutade mötet med att tacka deltagarna för deras uppmärksamhet och påminna om nästa seminarium som äger rum i Paris våren 2006.

*Översättning av AFSR från fransk originalversion
redigerad av Birgit Arve-Parès och Mylène Savoye.*